

Skelbiama Baltijos šalių gamtinių dujų perdavimo sistemų operatorių viešoji konsultacija dėl perdavimo pajėgumų valdymo principų bendroje Baltijos šalių rinkoje, rinkos operatoriaus įkūrimo alternatyvų ir bendros balansavimo zonos modelio koncepcijos

Konsultacija vyko 2017-10-23 - 2017-11-23. Gauta pastabų.

Čia galite matyti [susistemintų atsakymų ir pastabų vertinimą \(anglų k.\)](#).

- Pateiktame vertinime yra susisteminti (kadangi ne visi atsakiusieji naudojami klausimynui) suinteresuotų šalių atsakymai į klausimyną, nuomonės ir pastabos jiems aktualiais klausimais;
- Atsakymai bei pastabos išnagrinėti ir aptarti bendrai visų PSO ir pateiktas bendras atsakymų vertinimas;
- Viešosios konsultacijos rezultatai aptarti ir patvirtinti Regioninės dujų rinkos koordinavimo grupėje;
- Gauti rezultatai bus toliau naudojami plėtojant bei įgyvendinant pajėgumų perdavimo, rinkos operatoriaus įkūrimo bei bendros balansavimo zonos koncepcijas.

Baltijos šalių gamtinių dujų perdavimo sistemų operatoriai (toliau PSO) AB „Amber Grid“, AS „Conexus Baltic Grid“ ir Elering AS skelbia viešąją konsultaciją dėl perdavimo pajėgumų valdymo principų bendroje Baltijos šalių rinkoje, rinkos operatoriaus įkūrimo alternatyvų ir bendros balansavimo zonos modelio koncepcijos.

Įvadas

Siekdami įgyvendinti ES tikslus dėl vidinės energetikos rinkos bei regioninių gamtinių dujų infrastruktūros projektų, Baltijos šalių ir Suomijos PSO aktyviai bendradarbiauja ir siekia 2020 m. įkurti bendrą gamtinių dujų rinką. Norėdami, kad gamtinių dujų rinka tinkamai funkcionuotų, Estijos, Latvijos ir Lietuvos (o ateityje prisijungiant ir Suomijos) PSO turi sutarti dėl bendrų ir aiškių taisyklių.

Pagal Regioninės dujų rinkos koordinavimo grupės patvirtintą planą, PSO analizavo perdavimo pajėgumų valdymo bendroje rinkoje principus, alternatyvas kaip įvairios, su bendra rinka susijusios funkcijos būtų tvarkomos bei mokestinių klausimų įtaką prekybai sujungtoje rinkoje. Taip pat buvo suformuluoti pasiūlymai dėl bendros balansavimo zonos modelio koncepcijos. Atsižvelgiant į atliktas studijas, PSO norėtų sulaukti suinteresuotųjų šalių ir rinkos dalyvių nuomonės dėl pateikiamų siūlymų. Pasibaigus viešajai konsultacijai, PSO apibendrins ir įvertins gautus komentarus bei pateiks rinkos dalyviams pateiktų atsakymų vertinimą. Atkreipiame dėmesį, kad yra galimybė likti anonimiškiems, jei to pageidauja atsakymus bei siūlymus pateikianti šalis.

Konsultuojamų temų apžvalga

Perdavimo pajėgumų valdymo principai bendroje Baltijos šalių rinkoje

Perdavimo pajėgumų valdymo principų bendroje Baltijos šalių rinkoje analizė apibūdina pajėgumų priskyrimo principus ir priskyrimo terminus (kalendorių), pajėgumų produktus, perdavimo sistemos perkrovų valdymo procedūras, pajėgumų ribojimus ir pajėgumų viršijimą.

Rinkos operatoriaus įkūrimo alternatyvos

Analizė parodė, kad įvairios su didmenine dujų rinka susijusios funkcijos (sandorių pranešimų (tiekiimo grafikų) tvarkymas, dujų kiekių priskyrimas Virtualiame Prekybos Taške, balanso pozicijų apskaičiavimas, disbalanso mokesčio valdymas ir atsiskaitymas, pajėgumų paskirstymas bendroje Baltijos rinkoje, apsikeitimas duomenimis dėl dujų kiekio paraiškų ir jų priskyrimo) turėtų būti valdomos centralizuotai. Tokiam centralizuotam valdymui įgyvendinti yra daugybė būdų, todėl PSO atrinko kelias Rinkos operatoriaus alternatyvas ir analizavo jas kaštų efektyvumo, verslo ir rinkos vystymo, verslo procesų ir valdymo bei įstatymų leidybos atžvilgiu, vertindami kiekvienos alternatyvos pranašumus ir trūkumus.

Pagal atliktą analizę, PSO išskyrė dvi labiausiai tinkamas alternatyvas:

- Pirmoji alternatyva – Rinkos operatorius kaip nauja įmonė, nuosavybės teise priklausanti visiems PSO. Nauja įmonė būtų atsakinga už dujų kiekių balansavimą bei kiekių priskyrimą Virtualiame Prekybos Taške. Su ja būtų sudaromos sutartys dėl balansavimo. Taip pat naujoji įmonė administruotų bendrą perdavimo paslaugų portalą.

- Antroji alternatyva – PSO-PSO bendradarbiavimo modelis, kuris numato bendrą IT sprendimą visiems rinkos dalyviams, tačiau balansavimo veikla nebūtų perduodama, o sutartiniai rinkos dalyvių santykiai dėl balansavimo liktų su PSO.

Abi alternatyvos dar reikalauja detalesnės analizės, tačiau PSO jau šioje studijoje norėtų išgirsti rinkos dalyvių ir suinteresuotų asmenų nuomonę dėl pasirinktinės alternatyvos.

Apmokestinimas

Mokesčių analizė parodė, kad esami PVM ir akcizo įstatymai netrukdo įkurti bendrą gamtinių dujų rinką Baltijos šalyse ir nereikalauja jokių pakeitimų mokesciniuose įstatymuose, susijusių su jų reglamentavimu ir administravimu.

Bendros balansavimo zonos modelio koncepcija

Šioje studijoje buvo analizuojami įvairūs balansavimo klausimai įskaitant skirtingas funkcijas, kurias būtų galima centralizuotai valdyti. Taip pat duomenų apsikeitimo problemos, harmonizuoti balansavimo produktai, taisyklės bei apsvarstyti techninio balansavimo iššūkiai bendroje balansavimo zonoje.

Viešosios konsultacijos dokumentai yra patalpinti čia:

[Perdavimo pajėgumų valdymo principų analizė \(anglų k.\)](#)

[Bendros balansavimo zonos modelio koncepcija \(anglų k.\)](#)

[Konsultacijos klausimynas](#)

Jūsų pastabų ir nuomonių (pageidautina anglų kalba) lauksime iki 2017 metų, lapkričio 23 dienos el. paštu consultation@ambergrid.lt

Kilus klausimams, prašome kreiptis į:

- AB „Amber Grid“ atstovą – Mindaugą Protą M.Protas@ambergrid.lt;
- AS „Conexus Baltic Grid“ atstovą – Jānis Skubeničs Janis.Skubenic@conexus.lv;
- Elering AS atstovę – Airi Noor Airi.Noor@elering.ee.